

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN 1403-8234

Naturvårdsverkets allmänna råd om anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken;

NFS 2001:15

Utkom från trycket
den 3 augusti 2001

beslutade den 21 juni 2001.

Dessa allmänna råd omfattar Naturvårdsverkets ansvarsområde som tillsynsvägledande myndighet för frågor enligt 12 kap. 6 § miljöbalken och ersätter Naturvårdsverkets allmänna råd (AR 98:2) Samråd enligt 20 § naturvårdslagen.

Förkortningar som används i det följande:

MB miljöbalken

FTS förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd

Till 12 kap. 6 § MB

Begreppet naturmiljön

Begreppet naturmiljö i 12:6 MB bör tolkas vidsträckt och omfatta det som brukar kallas naturen, såsom berggrund, jordlager och dess ytformer, yt- och grundvatten, skilda naturmiljöer både på land och i vatten samt växter och djur. Begreppet bör även inkludera landskapsbilden och kulturlandskapet. Det bör omfatta all natur, inte endast värdefull eller orörd natur, och således omfatta även naturmiljön i tätortsnära områden.

Samrådsbestämmelserna i 12:6 MB bör tillämpas också på kulturmiljöer i de fall kulturmiljöerna också kan sägas utgöra naturmiljöer.

I begreppet naturmiljö enligt 12:6 MB bör normalt inte ingå bebyggda tätortsmiljöer, tomt- och gårdsmark, anlagda parker, industri- eller verksamhetsområden eller andra liknande anlagda eller exploaterade områden. Däremot kan vissa åtgärder inom sådana nämnda områden ibland ha inverkan på exempelvis landskapsbilden i ett större område och därmed vara aktuella för anmälan.

Anmälan

När tillsynsmyndigheten får in en anmälan för samråd bör den först bedöma om anmälan är komplett och tillräcklig för att det skall gå att bedöma verksamhetens eller åtgärdens inverkan på naturmiljön och vilka anpassningar och skyddsåtgärder som kan vara aktuella.

Tillsynsmyndigheten bör kontrollera om ärendet borde prövas eller anmälas enligt någon annan bestämmelse i miljöbalken. Om så är fallet bör verksamhetsutövaren snarast underrättas om detta. Tillsynsmyndigheten bör då också underrätta annan berörd tillsynsmyndighet om det behövs.

Om tillsynsmyndigheten inte har någon erinran

I många fall har tillsynsmyndigheten inte någon erinran mot den verksamhet eller åtgärd som anmäls för samråd. Myndigheten bör då underrätta verksamhetsutövaren skriftligen om detta.

Dialog om anpassning av verksamheten

Utgångspunkten bör vara att verksamhetsutövaren själv skall föreslå lämpliga försiktighetsmått och begränsningar för verksamheten till skydd för naturmiljön enligt hänsynsreglerna i 2 kap. MB. Om det behövs bör tillsynsmyndigheten föra en dialog med verksamhetsutövaren för att diskutera de försiktighetsmått eller anpassningar som kan vara lämpliga.

Har verksamhetsutövaren underhand ändrat sin beskrivning av verksamheten genom att ange försiktighetsmått, begränsningar eller andra anpassningar, bör detta alltid dokumenteras skriftligen och behandlas som en ändring av anmälan.

Föreläggande och förbud enligt 12:6 MB respektive 26:29 MB

Föreläggande och förbud för att skydda naturmiljön genom försiktighetsmått, begränsningar och andra åtgärder bör beslutas med stöd av 12:6 MB.

Föreläggande och förbud för att åstadkomma rättelse bör beslutas med stöd av 26:9 MB.

Förnyad anmälan vid ny verksamhetsutövare

Om någon annan än den som anmält en verksamhet för samråd planerar att genomföra eller fullfölja samma verksamhet, bör denne underrätta tillsynsmyndigheten om detta. Myndigheten bör då avgöra om en ny anmälan för samråd behövs.

Till 12 kap. 6 § första stycket MB

Väsentlig ändring av naturmiljön

Vid bedömningen av vad som är en väsentlig ändring av naturmiljön bör beaktas dels områdets karaktär och känslighet, dels åtgärden som sådan och dess inverkan på naturmiljön. I ett område med dokumenterat höga natur- eller kulturmiljövärden eller i ett område som annars är känsligt kan även en förhållandevis liten åtgärd innebära väsentlig ändring av naturmiljön. Påverkan på arter och livsmiljöer bör vägas in i bedömningen av vad som utgör en väsentlig ändring.

Exempel på verksamheter och åtgärder som normalt medför väsentlig ändring och som därför bör anmälas för samråd

Luft- och markledningar, vattenkablar

Nya luftledningar, markledningar och vattenkablar för starkström, tele- och datatrafik m.m. och ändringar av befintliga ledningar bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB. Ledningsdragning av mycket liten omfattning behöver inte anmälas om inte naturmiljön är särskilt känslig.

Rörledningar

Nya rörledningar och större ändringar av rörledningar för t.ex. vatten och avlopp, fjärrvärme, naturgas eller andra bränslen bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB. Ledningar av mycket liten omfattning behöver inte anmälas om inte naturmiljön är särskilt känslig.

Master för telefoni, radio m.m.

Fristående master bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB. Samråd enligt 12:6 bör ske även om bygglovsprövning sker.

Vindkraftverk

Vindkraftverk eller grupp av sådana med en uteffekt mindre än 125 kW (ej anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt 9 kap. MB) och som är så placerade att landskapsbild eller annan naturmiljö kan påverkas bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB. Mycket små anläggningar på eller invid byggnader bör inte anmälas.

Golfbanor, skidbackar, campingplatser och liknande anläggningar om inte detaljplan upprättats

Golfbanor, skidbackar, campingplatser, skidliftar, linbanor, temaparker och liknande ytkrävande verksamhet bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB.

Enskilda vägar

Anläggning och ändring av enskilda vägar utanför tätbebyggt område bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB, om inte åtgärden är av mindre omfattning. Kortare tillfartsväg till bostad och liknande behöver inte anmälas om inte naturmiljön är särskilt känslig.

Husbehovstäkter

Täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter för markägarens husbehov kräver normalt inte tillstånd för täkt enligt 12:1 MB och bör i stället anmälas för samråd enligt 12:6 MB. Husbehovstäkt av mycket liten omfattning behöver inte anmälas, om inte naturmiljön är särskilt känslig.

Utfyllnad av mark

Större utfyllnader på naturmark men också mindre fyllning av mark i känsliga naturmiljöer, t.ex. våtmarker och raviner, bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB.

Undersökning enligt minerallagen

Undersökningsarbeten med undersökningstillstånd enligt minerallagen (1991:45) och som innebär ingrepp i naturmiljön, t.ex. arbetsvägar, avbaning av vegetation, borring eller skogsavverkning, bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB.

Anläggande av dammar, viltvatten och andra våtmarker

Anläggande eller större ändringar av dammar, viltvatten och andra våtmarker som inte är tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. MB bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB.

Kulvertering av vattendrag

Kulvertering av vattendrag som inte tillståndsprövas som vattenverksamhet enligt 11 kap. MB bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB.

Muddring, upplag av muddermassor

Muddring som inte är tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. MB bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB. Muddring av mycket liten omfattning behöver inte anmälas om inte naturmiljön är särskilt känslig.

Upplag av muddermassor som inte är anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt 9 kap. MB bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB. Upplag av mycket liten omfattning behöver inte anmälas om inte naturmiljön är särskilt känslig.

Rensning av vegetation i sjöar och vattendrag, dikesrensning

Rensning, bl.a. av vegetation i sjöar och vattendrag, bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB, såvida inte åtgärden sker enligt ett tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap. eller anmäls enligt 11:15 tredje stycket MB. Rensning av mycket liten omfattning behöver inte anmälas om inte naturmiljön är särskilt känslig.

Energiskogsodling m.m.

Ny energiskogsodling på jordbruksmark bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB. Detsamma bör gälla för anläggning av odlingar av andra grödor av vedväxter som julgranar, parkträd och pyntegrönt eller för fröplantager och liknande.

Borttagande av brukningshinder m.m.

Borttagande av brukningshinder m.m. i jordbrukslandskapet som är tillåtna enligt undantagsbestämmelsen i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:119) om natur- och kulturvärden i jordbruket bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB.

Exempel på verksamheter och åtgärder som kan medföra väsentlig ändring och som bör anmälas i vissa fall

Bygglovpliktiga byggnader m.m.

Byggnader och anläggningar utanför detaljplan och som bygglovprövas enligt plan- och bygglagen (1987:10) kan ibland anses ändra naturmiljön, så att anmälan för samråd bör ske enligt 12:6 MB.

Exempel på sådant som i vissa fall kan behöva anmälas är mycket stora eller höga byggnader och anläggningar som kan ha betydande påverkan på landskapet eller naturmiljön, eller byggnader och anläggningar i känsliga naturområden eller områden med mycket känslig landskapsbild.

Ej bygglovpliktiga byggnader m.m.

Byggnader och anläggningar som inte bygglovprövas, t.ex. byggnader för de areella näringarna, kan ibland anses ändra naturmiljön så att anmälan för samråd bör ske enligt 12:6 MB.

Exempel på sådant som i vissa fall kan behöva anmälas är mycket stora eller höga byggnader och anläggningar som kan ha betydande påverkan på landskapet eller naturmiljön, eller byggnader och anläggningar i känsliga naturområden eller områden med mycket känslig landskapsbild.

Anläggning av vandringsleder, cykelleder och ridstigar i känslig natur

Anläggning av vandringsleder, cykelleder, ridstigar m.m. i områden med höga naturvärden eller terräng som är känslig för skador bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB. Känslig terräng kan exempelvis vara områden med känslig vegetation, tunt jordtäckte eller erosionskänslig mark. Exempel är hållmarker, flygsanddyner och våtmarker.

Naturbaserad turistverksamhet

Omfattande turistverksamhet i naturen eller turistverksamhet i särskilt känsliga områden bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB.

Större tävlingar, organiserat friluftsliv och lägerverksamhet

Tävlingar, organiserat friluftsliv och lägerverksamhet som berör naturmark och där arrangemangen antingen är mycket stora, störande eller berör känslig natur bör anmälas för samråd enligt 12:6 MB. Exempel kan vara stora orienteringstävlingar, motorbåtstävlingar och stora lägerarrangemang.

Exempel på verksamheter och åtgärder enligt vissa andra lagar som också kan omfattas av anmälningsskyldighet

Om tillsynsmyndigheten för 12:6 MB blivit underrättad om en planerad verksamhet eller åtgärd som kräver anmälan för samråd och underrättelsen sker i samband med handläggningen enligt annan lag, bör det kunna anses som att anmälningsskyldigheten enligt 12:6 MB är uppfylld. Det förutsätter dock att formkraven i 8 § FTS för en 12:6-anmälan uppfylls.

Verksamheter och åtgärder som prövas enligt annan lag och där 12:6 MB samtidigt kan vara tillämplig är exempelvis:

Genomförande av en detaljplan

Åtgärder, t.ex. byggnation, i område som omfattas av detaljplan enligt plan- och bygglagen (1987:10) och som syftar till att genomföra detaljplanen.

Byggande av allmän väg enligt väglagen

Byggande av väg, dvs. anläggning av ny väg, omläggning av väg i ny sträckning samt ombyggnad av väg enligt arbetsplan som beslutats enligt väglagen (1971:948).

Järnväg enligt lagen om anläggande av järnväg

Järnväg som byggs enligt järnvägsplan som beslutats enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

Elledning med linjekoncession enligt ellagen

Elektrisk starkströmsledning som anläggs enligt en nätkoncession för linje som beslutats enligt ellagen (1997:857).

Rörledning enligt rörledningslagen, naturgasledning enligt naturgaslagen

Rörledning för transport av fjärrvärme eller råolja m.fl. bränslen, som anläggs med koncession enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar.

Naturgasledning som anläggs med koncession enligt naturgaslagen (2000:599).

Torvbrytning m.m.

Undersökning eller brytning av torvfyndigheter för energiändamål som har undersökningskoncession eller brytningskoncession enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter.

Bearbetning av mineralfyndigheter enligt minerallagen

Bearbetning av fyndigheter enligt koncession som beslutats enligt minerallagen (1991:45) om det inte krävs tillstånd enligt 9 kap. MB.

Till 12 kap. 6 § andra stycket MB

Länsstyrelsens föreskrifter om särskild anmälningskyldighet enligt 12:6 andra stycket MB

Beslut om föreskrifter enligt 12:6 MB andra stycket som gäller mindre områden - samrådsområden - bör inte tas för områden av sådan karaktär att de måste planläggas eller vårdas särskilt eller att viss verksamhet oavsett omständigheterna skall vara förbjuden. I sådana fall bör områdesskydd enligt 7 kap. MB användas.

Yttrande från myndigheter och andra inför beslut om föreskrifter

Följande aktörer bör ges tillfälle till yttrande inför länsstyrelsens beslut om föreskrifter om särskild anmälningsskyldighet:

- skogsvårdsstyrelsen
- kommunen
- Generalläkaren
- andra myndigheter som kan beröras av föreskrifterna
- berörda intresseorganisationer (kan exempelvis vara bransch- eller markägarorganisationer)
- markägare eller verksamhetsutövare (om föreskrifterna rör ett begränsat antal sådana).

Till 12 kap. 6 § tredje stycket MB

När tillsynsmyndigheten har avgjort ett samrådsärende och inte meddelat förbud, bör myndigheten meddela att verksamheten eller åtgärden kan påbörjas utan hinder av att sex veckor inte har löpt ut.

Till 12 kap. 6 § fjärde stycket MB

Exempel på när föreläggande bör övervägas är:

- vid större verksamheter eller åtgärder
- när det finns risk för större eller betydelsefulla skador på naturmiljön om försiktighetsmått inte följs
- när en verksamhetsutövare inte frivilligt vill vidta de försiktighetsmått eller begränsningar som bedöms vara nödvändiga eller man har skäl att anta att frivilliga åtaganden inte kommer att följas
- då det av rättssäkerhetsskäl är viktigt att få ett överklagningsbart beslut.

Till 31 kap. 4 § miljöbalken

Om tillsynsmyndigheten bedömer att ersättning kan vara aktuell på grund av ett föreläggande eller förbud, bör den informera verksamhetsutövaren om möjligheterna till ersättning.

Till 8 § FTS

Innehållet i anmälan

Hur omfattande en anmälan skall vara bör bland annat avgöras av verksamhetens förväntade påverkan på naturmiljön, verksamhetens storlek samt det berörda områdets känslighet.

Miljökonsekvensbeskrivning

Vid bedömningen av om en MKB behövs i ett ärende om anmälan för samråd enligt 12:6 MB bör det särskilt beaktas, om verksamheten eller åtgärden är omfattande, svårbedömd, av stort allmänt intresse eller berör områden där naturmiljön är särskilt känslig.

Till 10 § FTS

Underrättelse om beslut i ärenden

Tillsynsmyndigheterna i länet bör underrätta varandra om beslut som kan vara av intresse för den andra myndigheten. Exempelvis bör länsstyrelsen skicka kopia till skogsvårdsstyrelsen på beslut som rör skogsmark. Kopia på beslut bör också skickas till berörd kommun.

Underrättelse om beslut om föreskrifter

Beslut om föreskrifter bör alltid sändas till kommunen, Generalläkaren, andra berörda myndigheter samt intresseorganisationer och liknande som kan beröras av beslutet. Länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen bör underrätta varandra om sådana beslut som kan vara av intresse för den andra myndigheten.

Rör föreskrifterna ett begränsat antal markägare eller verksamhetsutövare bör dessa direkt underrättas om beslutet.

NATURVÅRDSVERKET

LARS-ERIK LILJELUND

Björn Carlberg
(Enheten för markanvändning och
vattenverksamhet)